

28. aprill 2023

Suurjoja otsus 38263/08 - õiglase hüvituse

Gruusia vs. Venemaa (III)

Artikkel 41

Asjaolud

21. jaanuari 2021. aasta [põhiotsuses](#) leidis kohus, et Gruusia ja Vene Föderatsiooni vahelise relvakonflikti kontekstis on Venemaa Föderatsiooni poolne halduspraktika rikkunud konventsiooni artikleid 2, 3, 5 ja 8 ning protokoll nr 4 artiklit 2. Samuti leidis kohus, et Vene Föderatsioon ei täitnud konventsiooni artiklist 38 tulenevaid kohustusi. Artikli 41 kohaldamise küsimust selles otsuses ei käsitletud. Käesolev otsus käsitleb kaebaja valitsuse õiglase hüvitise nõuete hindamist.

Suurkoja seisukohad

Suurkoja otsus on tähelepanuväärne sellepolest, et kohus kinnitas oma pädevust käsitleda mittesisulisi küsimusi (nagu õiglase hüvitise, kohtuotsuse siduvus ja valitsuse koostöökohustus) pärast seda, kui liikmesriik ei ole enam konventsiooni osaline. Kohus märkis, et lepinguosalise Euroopa Nõukogu liikmelisuse lõppemine ei vabasta Venemaa Föderatsiooni kohustusest teha koostööd konventsiooni organitega. Kuna käesoleva asja aluseks olnud asjaolud leidsid aset enne 16. septembrit 2022, kinnitas EIK, et tal on pädevus selles asjas õiglase hüvitamise nõudeid uurida. Kohus selgitas, et EIÕK artikkel 38, artikkel 41 ja artikkel 41 ning kohtureeglite vastavad sätted jäävad kehtima ning neid saab rakendada ka pärast seda, kui kostjariik pole enam konventsiooni osaline. Samuti märkis kohus, et Vene Föderatsioon peab vastavalt EIÕK artikli 46 lõikele 1 täitma EIK otsuseid vaatamata sellele, et tema liikmelisus Euroopa Nõukogus lõppes. Artikli 46 lõige 2, mis nõuab, et ministrite komitee kehtestaks tõhusa mehhanismi kohtu otsuste rakendamiseks, on kohaldatav ka kohtuasjades riigi vastu, mis on lakanud olemast konventsiooni lepinguosaline.

Kaebaja valitsus oli esitanud nimekirja 1408 väidetavast ohvrist, kes on "puhvertsoonis" majade põletamise ja rüüstamise halduspraktika tõttu kannatanud. EIK viitas oma kohtupraktikale ja märkis, et on välja töötanud paindliku lähenemisviisi tõendite osas, mida peavad kaebajad esitama, kes väidavad, et nad on kaotanud oma vara ja kodu rahvusvahelise või riigisiseste relvakonflikti olukorras. Kui kaebajad jäätavad esitamata tõendid oma omandi või elukoha omandiõiguse kohta, siis kaebajate taotlused jäävad rahuldamata. Samuti ei võimaldanud kaebaja valitsuse esitatud tõendid käesolevas kohtuasjas tuvastada, et väidetavalt põletatud või rüüstatud majad kuulusid tõe poolest nimekirjas olevatele isikutele või moodustasid nende kodu või eluruumi. Sellest lähtuvalt otsustas kohus, et ta ei saa selles osas artikli 41 alusel otsust teha.

Samas määras kohus artikkel 41 alusel erinevatele ohvrite rühmadele mittevahalise kahju hüvitised (vt otsuse resolutsiooni punkte 3 kuni 7).

Otsusele on lisatud eriarvamused.

[Otsus](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

¹ Lühiülevaldes kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.